

CIJENA lista: U pretplati za godinu K 88.—, za polugodište K 48.—, za mjesec K 9.—, mjesečno K 3.60, u maloprodaji 2 fil. pojedini broj. OGD. list primaju se u apr. lista trg. Cuztoza 1

godina IV.

RATNI IZVJESTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 30. (D. u.) Službeno se javlja: Bojna djelatnost na jugozapadnoj fronti je opeta znatno porasla. Na Piavi su suzbili mnogi neprijateljski sunci. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 29. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Na bojištu u Flandriji razvije se u pojedinim odsječcima žestoki pješadijski bojevi. Sjeverno od Vormezellea i Krostea te Fürttraata osvojismo više engleskih jaraka. Nasrtajni odjeli, koji su kod Locrea provallili u neprijateljske linije, sukobiše se sa jakim francuskim protunavalama. Tijekom ovih bojeva mogao je neprijatelj, da trajno ostane u Locreu. Izjaloviše se njegovi pokušaji, da provali preko ovoga mjesta. Kroz dan jaka topovska djelatnost proširila se je na čitavo područje Kemmel te trajala do mraka. Na ostaloj fronti ostala je bojna djelatnost ograničena na izvidjanja i na otkad dokad živahniju topovsku vatru. — Macedonska fronta: Među Vardarom i Dojranskim jezerom slonilo se je pred našim linijama neprijateljski sunak, poduzet poslije važnošne topovske pripreme. — Ludendorff.

* Bugarski izvještaj od 29. t. mj. javlja: Macedonska fronta: Na mnogim mjestima fronte sjeverno od Bitolja, u zavoju Crne te istočno od Dobrog polja bila je neko vrijeme paljba na obim stranama živalinija. Istočno od Vardara trajala je dalje žestoka topovska paljba protiv naših položajima. U Vardarskoj i Strumskoj dolini ljetalačka djelatnost neprijatelja.

* Protiv odgadjanja sjednica zastupničke kuće. Češki je svaz poslao predsjedništvu zastupničke kuće izjavu, koja je uperena protiv ponovnom odgadjanju parlamentarnih sjednica. Češki je svaz pristao na odgodu do 7. svibnja samo radi toga, pošto radi češke proslave prvog svibnja nije mogao nijedan češki zastupnik, da prisustvuje sjednici tog dana. „Slavenska korespondencija“ javlja: Nastojanje, da se odgodi zasjedanje parlamenta opet do 22. svibnja, traje dalje. Ovo se odgadjanje opravdava sa duhovskim blagdanima i time, što si mora vlada osigurati većinu za četveromjesečni predbježni proračun, što ne može postići tijekom zasjedanja parlamenta. Već prije zasjedanja zastupničke kuće morala bi vlada imati ovu većinu na okupu. Pošto Cesti i Jugoslaveni smatraju svako odgadjanje zasjedanja kao „casus belli“ (uzrok ratu) sa predsjedništvom zastupničke kuće, traži se kompromis u tom smislu, da će se parlamentarna sjednica održavati u utorak, 7. svibnja, ali da će parlament biti odmah zatim odgodjen do srijede iza duhovskih blagdana.

* Viborg osvojen. Finski glavni stan javlja da je Viborg osvojen.

* Potopljena engleska torpedovka. „Matin“ javlja iz Algeiras: Engleska je torpedovka, nalazeća se na izvidničkom izletu, bila preneražena od oluje na visini od Algeiras te potonula. 12 je mornara kod toga poginulo.

* Anarhistička buna u Smolensku. „Reuter“ javlja iz Petrograda, da je u Smolensku buknila anarhistička buna.

* Bugarski princ Boris prispio je dne 29. t. mj. iz Sofije u Budimpeštu, te je nakon kratkog boravka otputovao u Berlin.

* Amerikanski radnički odaslanici, koji sada borave u Engleskoj, izrekli su se protiv internacionalnoj konferenciji, kojoj bi prisustvovali također zastupnici socijalista središnjih država te su izjavili, da je njihov jedini sadašnji cilj: poraženje njemačke vojske. Internacionalna radnička će se konferencija održavati tek, izakako će njemačke vojske biti povučene iz zemalja, koje su prenerazile.

Dovoz iz Ukrajine.

Beč, 29. (D. u.) Kod provedenja gospodarskog ugovora među Austro-Ugarskom i Njemačkom s jedne strane te ukrajinskom pučkom republikom druge strane, imadu, hvala njihovom marnom i vještom djelovanju, znatan udio naše čete, koje se nalaze u Ukrajini. Njihovo operacijsko područje obuhvaća prijašnje gubernije Podolje, Kerson i Jekaterinoslav. Već odmah poslije dolaska naših četa u Ukrajinu moglo se je opaziti, da je zemlja u stanju, da odstupa monarkiji znatne suviše krušnih proizvoda. Ljetina prošlih godina nije izvan ratnog područja ni iz daleka iscrpljena. Na željeznicama kraj glavnih cesta nije nadjeno više, nego što su naše čete za svoju prehranu. Bogati zemaljski

proizvodi okupljeni su posve kod seljaka u unutrašnjosti zemlje. Tu su žitnice pune. Ali je trajalo više sedmica; prije nego su naše čete mogle, da su se mogle odalečiti od glavnih sveza. U početku se je seljak pokazivao veoma nepovjerljivim, te nije htio primiti nikakvog papirnato novca. Domaća trgovina bijaše u početku također nepristupačna. No, prvi je otpor bio naskoro svladan, a ako su stvari za posljednjih sedmica išle svakim danom na bolje, onda je osobita zasluga naših vojničkih oblasti i četa, koje su posve dorašle teškim prilikama. Ali time, da su ustanovljene zalihe, dovršena je tek polovica posla, zalihe moraju biti još prevezene na više stotina kilometara. Za to je u prvome redu bilo nužno, da se uspostave ceste i željezničke pruge. Organizovan rad, utvrđenje i vodjenje čitavog obrata, koji danas obuhvaća preko 2000 km pao je isključivo na leđa naših četa. Započeta je paroplovidba sa Kersona i od Odese preko Crnog mora i preko Dunava. Prevozom preko mora mora i preko Dunava. Prevozom preko mora mora i preko Dunava. Prevozom preko mora mora i preko Dunava. Svatko može biti uvjeren, da će vojska svojim djelovanjem u Ukrajini s jedne strane poboljšati prehranbene odnose u monarkiji, a sa druge strane, da će utri put budućim gospodarstvenim odnošajima Austro-Ugarske sa Ukrajinom.

Političke vijesti.

Njemačke izjave.

„Ostdeutsche Rundschau“ piše: 26. o. mj. obdržavao se je u velikoj gradskoj dvorani u Inomostu veliki sastanak njemačkog saveza za srednji stalež, koji se baš sada ustanavlja. Sastanak je bio sazvan od društva inomostnih trgovaca. Prvi se je govornik hofrat Mayer i pokrajinski zastupnik Mayr bavilo sa prehranbenim pitanjem te je izjavio, da su u tom pogledu prilike najgora u Deutschböhmenu i u Tirolu. (?) Za tim je govorio zemaljski kapetan J. Schraffl, koji je istaknuo velike patnje, koje je Tirolska morala da podnosi kao ratno područje. Zemaljski je odbor savzao zastupnike zemlje na pogovor, koji se obdržavao 23. t. mj. Tom je prigodom zaključeno, da će Tirolska, pošto nema čomu, da se nada od Beča, slati odaslanstvo u Njemačku i u Ugarsku, da traži tamo pomoć za zemlju. Kad nas je podmukla Italija napala te smatrala Austriju zreloom za zadnji udarac, bili su tirolski strjelci, koji su pritekli na pomoć domovini do najviših gora; i prvi, koji su došli u pomoć bili su grenadiri njemačkog cara. Tirol je glavni stup njemačkog naroda napram romanskom svijetu. Pomoć njemačkom Tirolu je stvar srca sviju Nijemaca. Mi ćemo potražiti pomoć u Njemačkoj i u Ugarskoj. Mi ćemo to učiniti i sutra (27. t. mj.), krenut ćemo u München i u Berlin a za tim u Peštu. (Dugotrajni povici „Heil“ i veliko gibanje.) Dolazimo kao molitelji za naše žene i za našu djecu. Mi svi osjećamo sramotnost tog čina, ali mi poznamo staru pjesmu: tirolski orao, zašto si tako orven — iz stida, jer Austrija postupa onako sa Tirolskom.“ (Živalno odobravanje.) — Profesor Edgar Mayer je za tim kazao: Narod u Tirolskoj si je kazao: Ni koraka više na tom putu (na kojem, je cenzura zaplijenila, ali si možemo misliti na kojem, op. ur.), ili će doći nešto drugoga... Ne nadje li vlada pravu put, tad će si tirolski narod sam naći pravu put. Samopomoć! Za njemački je narod u Austriji skrajno vrijeme, da čuva svoju kožu. On može stajati samo na jednom stanovištu: ili njemačka Austrija, ili ujedinenje „Deutschösterreich“. — Skupština je za tim zaključila, neka se Tirolsku priključi njemačkom opskrbnom području. (Rasprto i krupno tiskano kao u izvorniku. Op. ur.) — Ne bi htjeli dodati ovim izjavama zemaljskog kapetana, dakle službene osobe, da Cadorna nije poduzeo 11 ofenziva protiv Tirolskoj već protiv Goričkoj, da nijesu prvi pritekli na pomoć Austriji grenadiri njemačkog cara, već da su naši kršni Dalmatinci svojim bezprimjernim junaštvom protiv deseterostruke premoći spasili Austriju od vojničke propasti, da su opskrbeni prilike u Istri i u Dalmaciji, dakle u ratnom području i u iskrvavljenim zemljama, neuporedivo gore negoli u Tirolu itd. Ali moramo pibiti, da je Italija bila nekada naš saveznik, ali da talijanski iredentiste se nijesu odvažili poduzeti spram savezničke Italije tako bezobziran i otvoren korak, kako ga poduzimlju Nijemci, kad šalju deputacije u München i u Berlin mjesto u Beč. Da talijanski iredentiste nijesu nikad dozvolili otvoreno i javno zahtjevati, da se njihova zemlja priključi opskrbnom području susjedne kraljevine itd. Ali najzanimljivije jest, da mi Jugoslaveni, historijom i sadašnjim ratom neosporivo najvjerniji narod u monarkiji, koji je najviše žrtvovao, koji je dao neprijatelju u ruke najmanji broj zarobljenika, koji je žrtvovao u Hrvatskoj,

Bosni, Dalmaciji i u Istri i ne manje u slovenskim zemljama najbolje svoje sinove, morao da pretrpi bez iredentizma, bez kojekakvih izjava gore presekucije, nego su ih pretrpjeli neprevilegovani iredentiste, a kamo li privilegovani iredentiste, koji kod svojih izjava imadu zemaljske kapetane na svojoj strani.

Iz slavenskog svijeta.

Iz Slovenije. Češki listovi, govoreći o Jugoslavlenima, ne mogu da se ih dovoljno nahvale. Hvala naravno ide u prvom redu vodstvu jugoslavenskog pokreta i u prvom redu opet slovenskom dijeu našega naroda, kao najzrelijem, najrazvijenijem i najbolje organizovanom jugoslavenskom plemenu. Hrvatski dio našeg naroda, i ako po broju mnogo jači i plodovitiošću zemlje mnogo bogatiji, nije još tako nacionalno osviješten kao slovenski. Neka dodje snada što mu drago, novi progoni, tamnice i vješala, Sloveniji i narodu slovenskom naučiti ne će. Kamo sreće, kad bismo to mogli kazati i o Hrvatima, t. j. hrvatskom dijelu naroda našeg! I nek se svrši ovaj rat kakogod i kadagod, nek se prilike razvijuma i najnepovoljnije, mirni i puni pouzdanja možemo gledati u budućnost: uz osjećaj, da gore na sjeveru Istre straži Slovenija, gdje ćemo uvijek naći potpore i savjeta u svakom kulturnom, gospodarskom i političkom poduzeću i radu. Sa Slovencima muditi, sa Hrvatima simpatizovati, mora da bude naša lozinka. Kao karakteristiku slovenskog značaja navadjamo ovaj slučaj: Koruški je nadbiskup zabranio svojim podložnim svećenicima, da potpisuju jugoslavensku deklaraciju. Kako oni tu zabranu primiše i na koji način mu nju odgovoriše, svjedoči ova bilješka, koju donasa „Domovina“: „Svi koruški svećenici potpisali su deklaraciju i svoj odvazni čin krasno utemeljili. Potpisali su deklaraciju kao dobri Austrijanci, kao iskreni rodoljubi, kao Jugoslaveni i kao koruški Sloveni. Sava koruškim junacima!“ Po Sloveniji priredjuju se opet skupštine, koje sazivlju narodni zastupnici i na kojima daje narod izražaja svojoj volji za ujedinenjem i oslobodjenjem. I to po čitavoj slovenskoj domovini. U nedjeju, dne 5. svibnja obdržavati će se, kako javljaju slovenski listovi, javna skupština u Postojni, na kojoj će uzeti riječ dr. Korošec i dr. Ravnihar. — Mi smo tu u Istri najnesretniji. Osim skupštine u Zamecu, na kojoj veći dio Istre nije ni mogao prisustvovati, nije se za vrijeme rata obdržavalo ovdje nikakvog sastanka, koji bi bio od većeg političkog zamašaja.

Iz Hrvatske. U Zagrebu ponovno izlazi „Hrv. Riječ“ i „Agramer Tagblatt“. „Hrv. Riječ“ javlja, da od sada izlazi opet redovito, jer da je u nedjeju došlo do sporazuma sa kvalifikovanim i pomoćnim osobljem u Hrvatskoj i Nadbiskupskoj tiskari. Taj se sporazum, kako javlja „Hrv. Riječ“, proteže na vrijeme od godine dana, tako da odsada do aprila 1919. ne će doći među radništvom i upravama ovih dviju tiskara ni do kakvih sporova, te prema tome ne će ni novine biti izložene nikakvim trzavicama. — Ovih se dana ponovno obdržavale konferencije u Zagrebu, glede uvjeta, kako bi se financijalna nagodba mogla produžiti do konca tekuće financijalne godine. Uslijed toga, što već je juče našim danom istekla valjanost financijalne nagodbe, nastupa u financijalnom pitanju kratak ex-lex. — Ovo je medjutim važnije i interesantnije, nego li kombinacije o financijalnoj nagodbi: Ugarsko ministarstvo financija premjestilo je kr. financijalnog tajnika dr. Božidara Kociana iz Osijeka u Debrečin, zato, što je spomenuti kao odbornik hrvatskog kazališta u Osijeku dočekao pjesnika Vojnovća u Dalju, a mađžarske su se novine na to odmah uzvikale kako smije „jedan kr. ugarski činovnik izlaziti pred tako opasnog jugoslavenskog agitatora, kao što je Vojnović!“ — Hrvatski sabor započeo je opet sa djelovanjem, te je ujedno ne opravivši ništa odgodjen nakon par sjednica. Odgodjen je radi srpsko-pravoslavnih blagdana do 10. svibnja. — „Slovenec“ javlja prema hrvatskim novinama, da su se u slunjskoj županiji pojavile razbojničke čete, sastavljene iz vojničkih dezertera, koje su oboružane puškama i bombama. Same da su si nadjenule ime „Zeleni kader“, te se u onim krajevima širi strah pred tim „zelenim bataljunima“.

Domaće vijesti.

Krvavi 1. maj. Osvanuo je 1. maj, nakon što proslavimo eto i treći Uskrs u beznadnom stanju. Ostar će još dugo ovaj na pameti čovječanstvu, koje se kolje i mrcvari baš sada više no ikada. I sada opet bog zna po koji put već da čitamo u novinama: „Pred odlučujućom bitkom“, „Pred odlukom rata“, same poznate stvari, sami cvijetovi iz prvih dana groznog ovog rata. U svom uskrsnom broju donosi „Česky Socialista“ na uvodnom mjestu

ce-
ra
si
om
lja
Na
la,
Za-
ne-

por-
sa-
po-
vni
orf.
u
Svi
na,
ro-
ka.
bile
like

cal-
go-
vri-

koj
oga
rnu
e je
od-
vio,
uta
eka
rala
log
otiv
as-
din
ako
koji
na

star
je
pre-
Bu-
a u

atka
ima
tar-
ga-
po-
ama
da
juče
Da
za
iva-
pri-
avo
rodi
za
nije
Ino-
na-
plu-
o o
avu.
rava
je u
so-
ra u
rže-
žaje
ta-
logu
na-
lova
koji
a će
lada
oga,
dice
nam
sam
rava
nju,
joru
1918.

Planak, koji je baš 1. maja od velikog zamašaja: Uskrsna sveta legenda o smrti i uskrsnuću Sina Čovjeka, kako si oslabila za dvadeset stoljeća, koja u preko Tebe preletila u buri svijetovnih događaja. Kako je poblijedio Tvoj užas raspetog križa sa prigunom glavom Spasitelja čovječanstva! Kako se skromno orisuje dojemna drama Golgota u odsjeku daleke prošlosti pred požarom na zapadu, gdje koracaju na smrt milioni ljudi Čovjeka. Kakva ironija smrti i otkupljenja? Zato Si dakle umro na križu, Spasitelju svijeta, da iza dvije tisuće godina umiru na novo milioni na polju krvi i užasa. Zato Si ustao iz mrtvih, da se Tvoja velika drama žrtve i smrti milijun puta povećana i pouzasnjena ponovno pronese pred uplašenim pogledima svijeta? Takovog Uskrsa svijet još ne doživi a bogdaj da više ni ne doživi. Uskrs propasti tisućljetne kulture, uskrs smrti milioni ljudi Čovjeka. Uskrs svijetovnog užasa. Umro jest Sin Čovjeka, ali — kako velika sveta legenda — ustao je opet iz mrtvih. Milioni žrtava zapadnog bojišta, ne će ustati iz mrtvih, ali na njihovim rakama, pokropenim krvlju, izrasti će ruže slobode naroda. Sveta legenda Golgota bi po svojoj prilici samo malom epizodom u velikoj tragediji čovječanstva. Nije bio dovoljan jedan križ i jedna žrtva Sina Čovjeka. Milioni križeva s raspetim udovima ljudi strši u vis i novi milioni čekaju da prime svoje žrtve. Zar će biti uzaludne te milionove žrtve? Nedostaje more krvi da oplodi veliko polje naroda, kako bi iz njih izrastao najdraži i najskupocijeniji cvijet čovječanstva — Sloboda? Nipostol! Te žrtve ne će biti uzaludne, ciljet će slobode nužno procvjetati iz tih napojenim ljudskom krvi i čovječanstvo će doživiti veliki blagdan Uskrsnuća! Zato gore glave svi vi ljudi velike i male vjere! Što se danas odigrava na najkrvavijem prizoru svijetovne historije, potreban je strasni preduvjet pobjede velike ideje Slobode naroda. Bez nje, bez njegovog krvavog poreza nema novog života i nema spasenja. Pokleknite u duhu na rakama palih boraca i proljite suze bola i nade. A onda nak podignite glave i upravite požudno poglede k svijetu izlazećeg sunca novog doba — Slobode čovječanstva.

Staleški naslov „inženir“. C. k. namjesništvo u Trstu priznalo je Anastaziju Jelušić, c. k. šumskom nadsavjetniku u miru i, oblasno uoblaštenom civilnom mjerniku u Voloskom, temeljem svojedobno položenog usposobljenja i usljed carske odredbe od 14. ožujka 1917. D. Z. L. br. 130, staleški naslov (Ing.) „inženir“.

Iz aprovizacije. Danas, 1. svibnja, ostaju zatvorene prodavaone i pisarne aprovizacije. Od četvrtka, 2. svibnja, unaprijed izdati će se uz prikaz nove, za svibanj vrijedeće iskaznice, sljedeće živežne namirnice: Na prvi odrezak 2 kilograma brašna po K 1— kilogram, na drugi odrezak šećer po K 172 kilogram i to tri četvrt kilograma za gradsko, pol kilograma za ladanjsko pučanstvo i 1 pol kilograma za teške radnike. Na treći odrezak 12 dukagrama masti po K 30— kilogram i osminiku litra ulja po K 20— litar. Na četvrti odrezak pol kilograma soli po 28 helera kilogram. Izuzev Sišan, gdje se još nije ustanovilo pododbor gradske aprovizacije, dobit će sve puljske podopćine robu u domaćem mjestu. Prodavaone u gradu izdati će radi toga živežne namirnice samo za grad i za Sišan. Iskaznice za podopćine bit će posebno označene. Iskaznice su radi toga podijeljene u tri skupine: Gradska skupina A: Bijela legitimacija; za teške radnike skupina B, bijele legitimacije sa crvenim „B“, tiskanim na svakom odresku; kategorija C, zelena legitimacija, za ladanjsko pučanstvo. Kod uplaćivanja i kod

skidanja odrezaka dužni su kupci, da strogo paze na svotu, što su uplatili i na odrezak, što im je bio oduzet, jer organi aprovizacione komisije ne mogu primiti više pritužbe osoba, koje su već kupile robu te zapustile prodavaonu. To vrijedi takodjer za točnost kod vaganja robe. Bilo je povuda određeno, da vaga bude postavljena na dobro vidivo mjesto, e bi ju publika mogla kontrolirati. I za kupovanje riba bit će uvedene posebne karte. Pošto će po svojoj prilici civilnim ribarima biti dana dozvola za ribarenje, imat ćemo na tržištu dvoje vrsti riba, ribe vojničkih ribara i ribe civilnih ribara. Riba od vojničkih ribara prodavat će se i u buduće jeftinije negoli ribe civilnih ribara i prema tome će se izdavati dvoje iskaznice za ribu, crvene za ribe vojničkih ribara i bijele za one civilnih ribara. Ove će karte imati vrijednost za vrijeme od 1. svibnja do 31. prosinca. Sa 1. svibnja imat će crvene iskaznice pravo na kupovanje riba i to počamši s brojem 1. Na svaku će iskaznicu otpasti četvrt kilograma ribe. Ne bude li se u određeno vrijeme prikazao dovoljan broj osoba, koje imaju pravo na ribu za određeni dan, to će se riba prodati drugim osobama, koje posjeduju karte za ribu. U svakom će se slučaju prodavati riba samo uz prikaz karte, da se tako spreči, da osobe, koje imaju dosta vremena, da se nastave pred mjestom prodavanja riba, si ne dobave prečesto ribu te time oštete ostale osobe, koje imaju takodjer pravo na ribu.

Za vinogradare. Oni poljodjelci, koji su se prijavili kod općinskog ureda radi nabave saloidna i druge gatlce, neka se tijekom ove sedmice prijavu kod ureda na tržištu, da podignu naručenu količinu.

Općinski ured za posredovanje radnje u Pull nam priopćuje: Djelomičnim povratkom bježenaca u kotar tvrđave grada Pule ponarasio je znatno zahtjev traženja radnih sila uopće, muškaraca i žena, kao što i broj traženja službe. Da se uzmogne udovoljiti ovim molbama u najkraće vrijeme, potpisani ured toplo preporuča bilo nezaposlenim muškarcima i ženama, pripadali oni, kojoj mu dragovrsti zanatlija, bilo svim poslodavcima, da se obrate isključivo ovom uredu kod traženja službe, dotično radnih sila. Općinske delegacije poreznih općina pozivlju se, da prijave ovome uredu sve ratne nemoćnike, koji se vraćaju domovima. Za upute i prijave neka se obrate stranke ovom uredu. (Municipij, II. kat) od 8—2 sata popodne, a u sveučelne dane od 9—12 sati popodne.

Skoro u kino „Ideal-u“
Caesar,
Julius Caesar!
Dnevne vijesti.

„To će se odmah odstraniti“. Čitamo u „Domovini“: Listovi iz sjeverne Češke izvještaju o carevom posjeti među stradaljucim pučanstvom. Među ostalim priopćuju takodjer ovo: U kraju Warudorf upitao je car zastupnika radništva: „Koji Vns takodjer sigurno nije dobro?“ — Izaslanik radnika J. Goth: „Ne, Veličanstvo! Naše ubogo stanovništvo nikada ne trpi glad. Od živeža, koji daje država, nitko ne može da živi i tko si ne može da prikrbi još i drugog živeža, mora polagano umrijeti. Veličanstvo, dozvoljavam si izraziti želju lišuća, da Vaše Veličanstvo učini sve, što je u Vašim silama, da se tom stradaljuci pomogne“. Car: „To je strašno! Budite sigurni, da će se učiniti, što bude samo moguće“. — I još jednu molbu dozvoljavam si Veličanstvu predložiti: Naše ubogo, stradaljuci pučanstvo, osobito žene, pokušaju da nestišel živeža potpomognu nekoliko time, da se gusto voze daleko van iz sela, nakupe tamo krumpira, po kilogra-

mina i žita, te ga mijenjaju za odijelo i rublje, često za najzadnje komade, bez kojih jedva mogu da žive. Na kolodvorima ih potom čeka ozbilnost, koje oduzme ubogim ljudima teško dobljene male množine živeža. Događaju se tako prizori, koji diraju u srce. Žene mole i plaču, a oblaiveni organi vrše svoj posao bez milosrdja. Veličanstvo, to je pri svojoj drugoj bijedi pretvrdo. Zato molim, da bi se te naredbe odmah odstranili“. — Car: „To je strašno, to će se odmah odstraniti“. Takodjer na pruzi Področica-Bejak, piše „Domovina“ oduzimanje oblaivenih organa. Ulogim, stradaljucim dječacima, djevojčicama i ženama iz Kranjske živež, koji prime ondje obično mijenjajući za razne stvari ili pak kap dar od dobrih ljudi. Organi vjele, da se oduzete stvari razdijele među općinske siromasi u domaćem kraju. Govori se međutim sa prilikom sigurnošću, da su u nekim slučajevima bili ti „općinski siromasi“ četveronožne životinje s gubicama u stajama stanovnih „organa“ i „neorgana“. Čudno je takodjer, da siromasna ženska, koja je u izmjenu dobila kakvog živeža, se prima nekakve odštete, ako joj „organ“ konfiskuje teško namaknuti živež. Još je više čudno, da nekoji nijesu ni svojih uporta (rukavaka) dobili natrag. A danas to ipak nešto stoji. Ili se to konfiskuje tu, gdje za „općinske siromasi“. Konfiskovanje takve vrsti, piše „Domovina“ drugim se riječima nazivlje sabrali. „Organi“ beru živež, koji su s tolikim žrtvama sabrali bijedni siromasi, koji sigurno ne bi išli tako daleko, da ih na to ne silil velika nužda i glad. U Češkoj je kazao car, kad je čuo o takvom oduzimanju i konfiskovanju: „To će se odmah odstraniti“. A kod nas? pita se „Domovina“. Vajda kod nas nema careva riječ manje vrijednosti, nego li u Češkoj!

Skoro u kino „Ideal-u“
Caesar,
Julius Caesar!
Poruke iz uredništva.
Našim cenjenim čitateljima u posljednje doba počesmo donositi u podlistku članke pisane ekvivalentom. No, kako se stalno već opazilo, uvek s pogreškama. Krievnja radi toga pada delomično na brzinu, kojim se mora novine izdavati. — Jugoslavenska omladina hrvatskog sveučilišta u Zagrebu poslala nam poziv za svekovanje dana Zrinjskog i Frankopana — 30. travnja. Budući da nam je poziv stigao prekasno, smatramo bespredmetnim njegovo priopćenje.

Mali oglasnik
Zaved
za popraviljanje potplata
„MIGNON“
ulica Sergia 10
preuzimlje podvostručenje
potplata i svakakve popravke
cipela.
Prostorije za iznajmiti
Via Lacea 18.
Uplatiti kod Matijevec, Via
S. Martino 63 od 11—2 sata.
U trgovini pokućstva, FN. Barbatiča,
u Sišanskoj ulici,
predaje se nove prispjelo
pokućstvo.
Oglasite
u „Hrvatskom Listu“

Danas, 1. svibnja, ostaje mornarično konsumno skladište od 7 do 10 sati otvoreno.
Sjetite se naše požrtvovne „Družbe sv. Cirila i Metoda“.

I. maj.
Blagdan novog svetla Blagdan preporodjenog i oslobođenog čovečanstva Blagdan proleća, mladosti i života Blagdan večne Ljubavi, blagdan Slobode, Bratstva i Jednakosti!
Tko da mu se ne veseli! Tko da se tog dana ne otrese turobnih očajnih misli, tko da se ne ojača nadom u bolju, svetliju, čestitiju budućnost! Zar mi? Zar mi, sinovi podjarmjena naroda, bespravni državljani države, u kojoj vlada samo najveća nepravda, gde našim životom i imetkom, našom obitelji i našom srećom vlada privilegovana kasta, vlada bez snca i samilosti za nas, vlada milošću božjom i glu-pošću našom, vlada drzovito i prkosno, da nema dana, nema sata ni minute, da ta privilegovana kasta ne okalja svoje prste kakvim zločinom, da ne zahteva od nas u nezasičnoj pohlepi novih i novih, žrtava!
Ne! Blagdan 1. maja jeste i našim blagdanom, blagdanom svih bespravnih i podjarmjenih, blagdanom svih iskorišćivanih! Blagdan naroda, koji robuje i blagdan pojedinca, čijim se imetkom i životom igraju neovlašteni gospodari! I mi: slavimo taj blagdan s pouzdanjem u boju, svetliju budućnost, gde će i naš radnički narod, sada potlačen, zauzeti ono mesto, koje mu prema njegovom radu i zaslugi pripada!
Visoko dižemo današnjim danom barjak socijalizma, od kojeg s punim pravom očekujemo oslobodjenje nacija, mišlju se zanosimo u novo svetlo doba, gde ne će više kručice ugojene buržoazije

diktovati svetu rat ili mir, kako to već nalaze interes njihovih rodih džepova, u doba, kad ne će ti izroditi ljudskoga masu puniti svoje trbuhe našom krvlju, u doba, kad će snažne mišice, koje danas kuju železo, kuju ubojito oružje, moći kovati sebi svoju nemučenu sreću, okovav pre onog, koji je kroz vekove zločinački vladao i tiranski gospodovao. Zanosimo se tog krasnog proljetnog dana u dan, kad će vascelo čovečanstvo u novom svetu uživati plodove syog rada i blagodati božanstvene prirode!
Verujemo, da ove četiri godine najgoreg užasa nijesu protekle uzalud. More rasipane krvi, kojom je natopljena sveta gruda majke zemlje na svim stranama zemaljske krug'e, ne će uzalud. To, što se odigrava danas, što će se smatrati najkrvavijim stranicama svetovne istorije, jeste samo nužno zlo, potreban preduvet za pobjedu Velike Ideje. To potrebno zlo mora donesti i donest će nam ono, za čim žudi svet već dve hiljade godina — Slobodu, čovečanstva!
Kad se pred više od jedne godine počela raspadati umetno stvorena ruska država, kad je sa svetovnog pozorišta nestalo najveće judske bestije — ruskoga cara, osećali smo svi, da je to tek predigra onog nećeg, što dolazi poagano ali stalno, čim polaganije, tim stajnije, čim više zapreka nalazi na putu, tim čišće i odrešitije, osećali smo da to nešto ipak imađe u sebi silu jaču od „mašingevera“ i verovali smo da će to nešto pobediti.
Pa kad je ruski narod bio razapet, da se nije više ni maknuti mogao, kad su njegove velike ideje iskoristili u svoje sebične svrhe, opet nijesmo očajavali, videli smo u tom opet jedino potrebno zlo

melem na dobru i poštnu dušu divnog ruskog mužika.
I još verujemo! Verujemo da će se ruski mužik osvestiti, verujemo da će krvnika njegovih najčovečanskijih sanja zadesiti kazna, koja mu pripada, verujemo, da će Pravda i istina slaviti slavlje nad rujeimo, da će Pravda i istina slaviti slavlje nad Podlošču i Laži, verujemo, da će i naš narod u oslobođenim narodima, s oslobođenim proletarijatom preporodjenih država slaviti triumf!
Znađemo, uvereni smo, da ćemo i u našoj nacionalnoj državi morati voditi borbu protiv kapitala i protiv buržoazije, koja je svuda jednaka, bila jugoslavenska, češka, njemačka ili engleska. Ali osećamo, da će nam ta borba biti mnogo lakša i da ćemo poduprti radničkim narodom vascelog sveta moći tu borbu uvek voditi s uspehom, dok danas proletarijat ubija proletarijat, brat brata, i ako imaju zajedničke težnje, i ako snajaju zajedničke nevođe od istih neprijatelja, koji su im i preko srećajskih jaraka zajednički.
Danas 1. maja, kad uz narodnu trobojnicu dižemo i crveni barjak Internacionale, uvereni smo, da jedini put k pravoj sreći čovečanstva jest mir, kojega će sklopiti proletarijat s proletarijatom, bez viške diplomacije, koja je u službama buržoazije, a taj mir udovoljit će pravednim zahtevima svih naroda, a proletarijat sveta nagradit će prema njegovom radu i sposobnosti!
I tog dana dignimo ponovo svoje glave, poznamo da smo si svoji svoje snage i da verujemo u Vastresenje, koje dolazi! Mprsky.